

Arvydas Kliorė

Lietuvių kilmės pasaulinio garso kosminės erdvės tyrimų specialistas, Kalifornijos technologijos universiteto tyrėjas, radiotechnikos inžinierius, Lietuvos mokslų akademijos užsienio narys. Gimė 1935-08-05 Kaune. Mirė 2014-12-07 JAV.

Arvydas Kliorė Antrojo pasaulinio karo metais kartu su šeima emigravo į Vokietiją, 1949 m. – į JAV. 1952–1957 m. studijavo Mičigano universitete ir įgijo filosofijos mokslų daktaro laipsnį (1957).

Nuo 1962 m. dirbo Kalifornijos technologijos universiteto Reaktyvinių variklių laboratorijoje. Dr. Arvydas Kliorė ėjo net devynių NASA tyrimo komandų pagrindinio tyrėjo pareigas. Svarbiausiais dr. A. Kliorės darbais laikomi kosminių erdvėlaivių „Mariner“, „Pioneer“ skrydžių metu atlikti Marso, Veneros, Ijo (Jupiterio palydovo) ir Saturno atmosferų tyrimai. Jis vadovo ilgametei išsamių Saturno tyrinėjimų programai „Cassini“, kurios pabaiga buvo numatyta 2017 m., kada palydovas nuo žiedų pakraščio ners į Saturno atmosferą. Tuo metu galima itin tiksliai nustatyti gravitacinio lauko stiprį ir iširti, kokia orbita skrieja antra pagal dydį Saulės sistemos planeta.

Mokslinių tyrimų sritys: ištyrė Saulės ciklo įtaką Veneros atmosferai ir jonosferai; sudarė duomenų bazę Veneros atmosferos terminei struktūrai nagrinėti ir nustatė jos platuminį pasiskirstymą; ištyrė elektronų tankio maksimumo sritį Veneros dieninėje ir

naktinėje jonosferoje; atrado radijo bangas absorbuojančius debesis Veneros atmosferoje; įrodė, kad VENERA-4 nusileidžiamasis aparatas nepasiekė jos paviršiaus, ir pirmą kartą nustatė, kad Veneros atmosfera karšta ir tanki; atrado jonosferą ir kintančią atmosferą apie Ijo; nustatė Marso atmosferos slėgį jo paviršiuje, taip pat ištyrė, kad Marso poliarinėse srityse temperatūra yra pakankamai žema ir galima CO₂ kondensacija, nustatė temperatūros Marso paviršiuje sezoninį kitimą. Profesorius A. Kliorė yra paskelbęs per šimtą mokslinių darbų.

1993–1998 m. A. Kliorė buvo tarptautinės Astronautikos akademijos narys korespondentas, nuo 1998 m. – tikrasis narys. 1994 m. išrinktas Lietuvos mokslų akademijos užsienio nariu.

Profesorius A. Kliorė ne kartą skaitė paskaitas Vilniaus universitete, 1989–1996 m. buvo Vytauto Didžiojo universiteto atkuriamojo senato narys.

1972 m. A. Kliorė buvo apdovanotas NASA medaliu „Už ypatingus nuopelnus mokslo ir žinių srityje apie atmosferos savybes Marso ir Veneros planetų eksperimentiniuose tyrimuose“, yra gavęs keletą NASA apdovanojimų už nuopelnus ir pasiekimus tiriant planetų orbitas.

2011 m. akademikui Arvydui Kliorei skirta Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos premija užsienio lietuviams už viso gyvenimo nuopelnus.

Parengė

LMA Organizacinio skyriaus vyriausioji specialistė
Valerija Paškauskienė

Naudoti šaltiniai:

LMA archyvas, asmens byla

<http://www.yrasalis.lt/desimt/inzinieriai/dr-arvydas-kliore/>

Nuotrauka <https://dps.aas.org/news/arvydas-j.-kliore-1935-2014>